

Fazantenjacht (2)

GERRIT JAN DE BRUYN

In het vorige nummer vertelde ik van de fazantenjacht in de duinen bij Wassenaar. Ik sprak er in november 1970 over met een KRO-Brandpuntploeg. Die gingen er vervolgens opnamen van maken. De 'jacht' van het Koninklijk Jachtdepartement met prins Bernhard, en de jacht van de televisieploeg was aan het einde van de vorige aflevering in volle gang.

Het vierde punt dat misliep was dat enkele van de aangeschoten fazanten door de oostenwind vlak bij de geluidsman neerkwamen. Hij begreep dat hij daar niet onopgemerkt kon blijven liggen en verliet het espenbosje in zuidelijke richting. Daar zag hij van links en van rechts iemand aankomen. Hij liet zich tussen wat kruipwilg vallen maar de 'opperjagermeester', Van Zinnic Bergman, liep op hem af en vroeg: "Wat doet u hier?" Hij sprong op en repliceerde fel: "Wat doet u hier? Ik probeer al de hele ochtend geluiden van kramsvogels op te nemen, maar eerst is er almaal vliegtuiglawaaï en nu gaat u nog schieten ook!" Van Zinnic Bergman verontschuldigde zich en wensde hem een volgende keer meer succes toe. Het was leuk om deze scène later door de drie aanwezigen onafhankelijk van elkaar te horen naververtellen.

Ploeg Alpha

's Avonds werd ik gebeld door Han van der Meer:

zijn ploeg Alpha was na afloop nog staande gehouden door personeel van het waterleidingbedrijf, maar ook dat was goed verlopen. Negentig procent van de operatie was geslaagd en er was voldoende materiaal voor een mooie film. Ik zei nog dat er niet te veel nadruk moest komen op Bernhard. Het ging per slot om de fazanten. Han zou dat, als mijn mening, doorgeven.

Enorm impact

Bij de uitzending, die overigens een voortreffelijk verslag was van de jachtpartij, bleek dat met mijn mening geen rekening was gehouden: of dat nu kwam door de hoeveelheid adrenaline die met de opname gepaard was gegaan of door de opvatting dat ze de impact van de uitzending belangrijk zouden verhogen? De opnamen van de AA-auto en Bernhard waren er onverkort in verwerkt. Die impact was in ieder geval enorm. Dagenlang stonden er stukken en ingezonden brieven in de kranten. Alexander Pola maakte er een sketch over in zijn komische NCRV-programma Farce Majeur. In een open brief van een hele schoolklas aan prins Bernhard werd hem gevraagd hoe hij als grote voorman van het Wereld Natuur Fonds in Nederland aan zo'n fazantenjacht kon meewerken. De voorzitter van de jagersvereniging mengde zich in de discussie met de verklaring dat jacht faunabeheer was.

Fazantenren in Meijndel, september 1979 (foto: Fred Hess/Phenix Visuals).

Jachtgezelschap, onder wie prins Bernhard, bij het woonhuis van de jachtopziener P. Duivenvoorden genaamd Paardenkerkhof. Het gezelschap op de foto jaagde in de jaren vijftig in de Amsterdamse Waterleiding Duinen (foto: archief F.P. van den Berg, De Zilk).

Commotie

Ook bij degenen die verantwoordelijk waren voor de veiligheid van het Koninklijk Huis moet enige commotie zijn ontstaan. Daar zal menig hartig woordje zijn gevallen. Van Zinnic Bergman nam een en ander nogal sportief op. Bij een bespreking met hem kort daarop over een geheel ander onderwerp, waar ik aan deelnam, vroeg hij of een van de aanwezigen bij de opnamen was betrokken. Nadat ik verklaarde dat ik dat was, zei hij: "Nou ben ik toch zo'n argwanend man, maar dat verhaal van die geluidsmen, daar ben ik toch ingetrapt". Ook op de afdeling Oecologie van het Zoölogisch Laboratorium kwam de uitzending ter sprake. Men ging ervan uit dat er een ter zake kundige onderzoeker bij betrokken geweest moest zijn en men dacht daarbij niet geheel toevallig aan mij. Men vond dat ik misbruik had gemaakt van de gastvrijheid, ons door het waterwinbedrijf verleend. Ikzelf vond daarentegen, dat iemand die in een bevoorrechte positie verkeert, waardoor hij als een van de weinigen in de gelegenheid is om mistanden

aan de kaak te stellen, ook de plicht heeft dat te doen.

Tot slot

Het eindresultaat van de discussie was, dat ik onze secretaresse een brief aan prins Bernhard liet typen, waarin ik mijn spijt betuigde dat hij mede door mijn toedoen tegen zijn wil in de publiciteit was gekomen en dat het mij eigenlijk alleen om de fazanten te doen was geweest. Kort daarop kreeg ik een heel aardig, handgeschreven briefje terug dat hij alle begrip had voor mijn positie, omdat hij ook altijd narijheid met die mensen van de pers had. De fazantenjacht is, zonder de aanwezigheid van prins Bernhard, nog enige tijd doorgegaan. Maar uiteindelijk besloot de Commissie Advies Duinbeheer, dat deze vorm van jacht niet verenigbaar was met de natuurdoelstelling. Ook landelijk is, althans officieel, het uitzetten van fazanten voor een drijfjacht sindsdien gestopt.

GERRIT JAN DE BRUYN IS ECOLOOG EN ADVISEUR VAN STICHTING DUINBEHOUD

Naar aanleiding van het artikel fazantenjacht 1 en 2 een paar opmerkingen van Hans Schouten: in 1970 ging ik werken als duinwachter in de Kennemerduinen, toen al een nationaal park. Een van de werkzaamheden was, dat je meeging met de fazantenjacht om te drijven naar de jagers. Dit had altijd iets speciaals. Het gebeurde in het tijdvak van 15 oktober tot 31 januari. De fazanten werden praktisch het gehele jaar door gevoerd op speciale aangelegde voerbanen. Deze waren in het duin overal te vinden. Een keer per dag verscheen de jachtopziener met een zak voer en fluitend strooide hij zijn voer uit. Als de schare fazanten dan te voorschijn kwa-

men waren zij niet de enige. Vogels als bijvoorbeeld zomertortel, heggemus, vink en koolmees prikte dan ook een hapje mee. Konijnen en muizen waren vaste stamgasten. De recreanten vonden het geweldig als zij fazanten zagen, dat hoorde volgens hen eenmaal bij de duinen, dat was natuur! Later toen de jacht werd beëindigd en de fazanten hun kostje zelf moesten zoeken werd de stand steeds lager, wat toen opviel en kwam de vraag: waar zijn toch die fazanten gebleven? Nu, in 2004, zal je heel erg goed moeten zoeken om een glimp van een fazant te zien. Misschien toch wel jammer?